

Följsamhetsmätning basala hygienrutiner och klädregler (BHK) inom Socialförvaltningen

Bakgrund och syfte

Verksamhet som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), socialtjänstlagen (2001:453) vid insatser som avser hemtjänst i ordinärt boende eller boende som avses i 5 kap. 5 eller 7§ SoL och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387) vid insatsen bostad med särskild service enligt 9§ 8 eller 9 LSS, ska tillämpa Socialstyrelsens föreskrift om basal hygien (2015:10) och Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om smittrisker, (AFS 2018:4) för att begränsa risken för vårdrelaterade infektioner. Enligt Socialstyrelsens föreskrift om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (2011:9) ska varje vårdgivare bedriva egenkontroll och upprätta system för kvalitetssäkring och uppföljning.

Syftet med detta dokument är att beskriva ansvar, tillvägagångssätt, frekvens för mätning och rapportering av följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler (BHK) inom Socialförvaltningen (SOF).

Definitioner

- **Observationsmätning** – hygienombud utför iakttagelser av följsamhet till BHK av medarbetare vid vårdtagarnära arbete som omvårdnad, undersökning eller behandling. Mätning via observation ska utföras i första hand, om observation inte går att utföra (t.ex. vid ensamarbete) ersätter mätning via självskattning.
- **Självskattning** – en enskild arbetstagare värderar sin egen följsamhet till BHK vid vårdtagarnära arbete. Till vårdtagarnära arbete räknas exempelvis omvårdnad, undersökning, behandling med vårdtagare närvarande.

Ansvar

- Avdelningschefen ansvarar för att det finns rutiner för mätning av följsamhet till BHK och att resultatet följs upp årligen.
- Enhetschefen ansvarar för att mätning av följsamhet till BHK utförs samt att lägga in rapportörer i ppm-databas.
- Hygienombud ansvarar för att utföra observationsmätning och registrera resultatet.
- Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) ansvarar för att meddela när mätning av följsamhet av BHK ska utföras samt att följa upp resultat. MAS ansvarar även för sammanställning av resultat till SOF:s årliga patientsäkerhetsberättelse.

Frekvens

MAS meddelar när mätning ska utföras. Inom SOF (särskilt boende för äldre och LSS, korttidsboende, hemtjänst, hemsjukvård) görs **mätningar 4 ggr/år** (mars, juni, september och

december). Mätning på våren är SKR:s nationella mätning, övriga mätningar under året är regionala mätningar.

Tillvägagångssätt

I verksamheter inom SOF genomförs mätningen genom observation/självskattning av minst **10 personer/mättillfälle** gärna från flera yrkeskategorier. Se formulär:

- STY-24340 Observationsmätning basala hygienrutiner och klädregler (BHK)
- STY-06702 Självskattning basala hygien och klädregler (BHK)

Nationell punktprevalensmätning basala hygienrutiner och klädregler (PPM-BHK) grundar sig på observationsstudier och inkluderar inte mätningar utförda enligt självskattningsmetoden. De verksamheter som inte kan genomföra observationer rekommenderas att utföra mätning via självskattning och rapporterar resultat i regional mätning under samma tidsperiod.

Rapportering

Mätvärden registreras i SKR:s PPM-databas <https://ppm.vantetider.se>.

PPM-verktyget är Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) databas för registrering av bland annat följsamhet av basala hygienrutiner och klädregler.

Enhetschefer är utsedda som samordnare och kan lägga till hygienombud som användare (rapportör) i databasen.

Registrering – så här genomförs webbregistrering

- Klicka på länken: <https://ppm.vantetider.se>
- Logga in med användarnamn och lösenord. Vid inloggningsproblem ta kontakt med samordnare MAS.
- Välj rapportering för **Basala hygienrutiner och klädregler vid patientnära arbete** och välj mätning.
- Kontrollera att det är rätt mätning, nationella mätningar är inlagda enligt följande: PPM-BHK vecka 11-12, 2022.
Regionala mätningar är inlagda enligt följande: BHK Gotland *månad år*.
- Klicka på Gotlands kommun.
- I rutan **Enhet** finns enhet i sökfunktionen.
- Sök efter din enhet i rutan **Ange enhetsnamn**. Om du inte hittar din enhet kontakta samordnare MAS.
- Välj enhet som sedan lägger sig under Enhet. Klicka därefter på **Lägg till personal**.
- Välj yrkesgrupp vid rutan Yrkeskategori nedan.
- När observationen (= en personal) är färdigregistrerad - klicka på ”Spara”.
- När registreringen av en observation/personal sparats genereras ett löpnummer som ska föras in på pappersprotokollet. Detta nummer måste sparas då det endast är genom det som eventuella ändringar av fel kan åtgärdas i efterhand.
- Efter avslutad webbregistrering daterar och signerar ni pappersprotokollet på framsidan. Protokollen sparas till dess att resultaten presenterats på nationell nivå.

Löpnumret på pappersprotokollet är det enda sättet att hitta den inmatade observationen igen om efterkontroll/ändring behöver genomföras.

- Genom att klicka på **Punktprevalensmätning** ovanför menyraden, återkommer du till startsidan.
- Vid övriga frågor kontakta samordnare MAS.

Se även mer utförlig information i manual: [Användarmanual - Rapportör \(SKR\)](#)

Resultat

Som användare kan man se resultatet för sin enhet. Behörigheten är begränsad till den enhet man tillhör.

Uppföljning

Regelbunden uppföljning genom att diskuteras enhetens resultat fortlöpande på arbetsplatsträffar.

Vid behov kontakta MAS för stöd och hjälp till förbättringsåtgärder.

Mål

100% följsamhet av basala hygienrutiner och klädregler.

Att få hög följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler kräver ett långsiktigt arbete med utbildningsinsatser, regelbunden uppföljning, dialog med enhetschefer och stöd från ledningen.

Styrdokument

SOSFS 2011:9 Socialstyrelsens föreskrift om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg

AFS 2018:4 Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om smittrisker

HSLF-FS 2022:44 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om smittförebyggande åtgärder i vissa verksamheter enligt SoL och LSS